

מקורות

- שירי הקודש לרבי יהודי הלוי. כרך ראשון: מועדי החורף. עם פירוש, מקורות ומקבילות, מבוא ומפתחות מאת ד"ר דב ירדן. 308 עמ'. ירושלים. תשל"ח
- כרך ראשון במהדורה חדשה של שירי ר' יהודה הלוי.
- ספר פתרון תורה – ילקוט מדרשים ופירושים. עם מבוא והערות מאת א"א אורבך. ל"ג+145 עמ'. הוצאת י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית ירושלים, תשל"ח.
- ילקוט-מדרשים, שנתחבר כנראה בכבל במ' 9–10, היוצא-לאור לראשונה על-פי כתב-יד משנת 1328 מפרס. הספר כולל מדרשים על ויקרא, במדבר ודברים, בהם קטעי-מדרש, שאינם ידועים לנו ממקורות אחרים.

מחקרים

- מסורת הקריאה של קהילת ג'רבה במקרא ובמשנה. תורת ההגה והפעול – מאת קציעה כ"ץ. בסידרה עדה ולשון. פרסומי מפעל מסורות הלשון של עדות ישראל. בעריכת שלמה מורג. 410 עמ'. הוצאת האוניברסיטה העברית, ירושלים. תשל"ח
- קובץ שני במסגרת מפעל מסורות הלשון העברית בעדות ישראל. קהילת ג'רבה נבחרה כמייצגת מסורת הלשון של יהודי צפון-אפריקה, בהיותה מרכז רוחני-דתי באזור זה בדורות האחרונים.
- עיונים כמשנה-תורה להרמב"ם. ספר המדע – מאת יוסף פאור הלוי. 375 עמ'. הוצאת מוסד הרב קוק. ירושלים. תשל"ח.
- עיונים בנושאים המרכזיים של "ספר המדע", שהוא חלק ראשון במשנה-תורה לרמב"ם. המחבר מבקש לחלוק על התפיסה הרואה ברמב"ם ראצינאליסט, ורואה בו בראש ובראשונה הוגה דתי ואיש-משפט.
- מיכאל – מאסף לתולדות היהודים בתפוצות. כרך ה' כולל מחקרים על יהודי צפון-אפריקה. רס"ז+142 עמ'. בעריכת: יהודה ניני, שלמה סימונסון, דניאל קארפי. בהוצאת המכון לחקר התפוצות ומפעל "מורשת" לחקר יהדות המזרח. אוניברסיטת תל-אביב. תשל"ח.

בקובץ 13 מחקרים, מהם 8 בעברית, העוסקים בפרקים מחיי היהודים בצפון אפריקה מהמ' הי"א עד המאה הכ'. משתתפים: מאיר בניהו, יהודה ניני, אליעזר בשן, מינה רוזן, מוראד מיכאלי, צבי מלאכי, שמעון שוורצפוקס ואחרים.

● תורת השירה הספרדית – מאת דוד ילין. 354+ל"א עמ'. מבוא וביבליוגראפיה: דן פגיס. מהדורה שלישית. הוצאת י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ח.

ספר זה, שמהדורתו הראשונה הופיעה בש' ת"ש וטעמו לא פג עד היום, עוסק בקישוטי-הסגנון הרווחים בשירה העברית בספרד. המחבר היה מראשוני החוקרים של סגנון השירה העברית בספרד.

● נהר דינור – שירת-הנפש בשירה העברית בתימן. מאת מישאל מסורי-כספי. 141 עמ'. הוצאת "אפיקים" תל-אביב, תשל"ח.

מחקר כפן אחד של השירה העברית בתימן, שרק חלק ממנה ידוע לרבים.

זכרונות ופרקי-הווי

● אחים שחורים – חיים בקרב הפלשים, מאת יעל כהנא. 174 עמ', הוצאת עם עובד, תל-אביב, תשל"ח.

ישראלית צעירה, שנקלעה לשבט הפלשים מספרת על שהייתה בקרבם במשך שנה אחת. תוך כדי התודעות אל אורח חייהם ומנהגיהם, מתחדדת בה תודעת זהותה היהודית.

● הבריחה מחבלה-התלייה מעיראק – מאת רחמים רג'ואן. 236 עמ'. משרד הבטחון, ההוצאה-לאור. תל-אביב, תשל"ח.

סיפור קורותיו של צעיר יהודי שהתגייס לצבא עיראק, נחשד לשווא בחבלה ונמלט על נפשו, כשהוא מחופש למוסלמי, אל דמשק ובירות. הרפתקאותיו בין המוסלמים בראשית שנות השלושים נקראים כסיפור דמיוני.

● מסאמארקאנד עד פתח-תקה – זכרונות מעפיל בוכארי. מאת שלמה חיים אשרוב. ערך והוסיף אחרי-ת-דבר: פרופ' מיכאל זאנד. 165 עמ'. הוצאת ברית יוצאי בוכארה. תל-אביב, תשל"ח.

פרקי-חיים וזכרונות אישיים משולבים במסורות ופרקי-תיאור של מנהגים, אישים ואירועים מתולדות יהודי בוכארה בדורות האחרונים.

● כאור ובסתר – דפים מיומנו של עציר. מאת דוד סיון. 242 עמ'. הוצאת "במערכה". ירושלים, תשל"ח.

פקרי זכרונות של חבר בארגון אצ"ל ואח"כ לח"י, מאת אחד העסקנים המרכזים בועד העדה הספרדית בירושלים.

● דמשק עירי – מאת אסתר שטיינהורן-הלואני. 104 עמ'. הוצאת ראובן מס. ירושלים, 1978.

פרקי-זכרונות של צעירה חלוצה שעלתה לארץ כמעפילה ב-1941, משולבים בפרקי-תיאור של מנהגים והווי.

● כרם היה לירידי – מאת שלמה טבעוני. 227 עמ'. הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, תשל"ח.

במרכז הספר – תיאור דמותו של משה לוי נחום, המכונה "מוסה אל-פול", שהיה מוכתר כרם-התימנים בתל-אביב. בספר מתוארות דמויות נוספות מן "הכרם" והאווירה המיוחדת של שכונה זו.

● גולה במצוקה – ביקור בצפון-אפריקה, 1955, מאת יהודה ברגינסקי. 125 עמ'. הוצאת הקיבוץ המאוחד. תל-אביב, תשל"ח.

כתב-אשמה נגד מדיניות "הסלקציה" בעלייה מצפון-אפריקה, שנכתב בידי מי שהיה שנים רבות ראש מחלקת הקליטה של הסוכנות היהודית.

● שכונות בירושלים הישנה מספרות – מאת יעקב יהושע. 178 עמ'. הוצאת ראובן מס, ירושלים. 1978. הספר הוא כרך חמישי בסדרה ילדות בירושלים הישנה, שבה מעלה המחבר זכרונות ופרקי-הווי מן הישוב הספרדי הישן. בכרך זה: על השכונות מזכרת משה, משכנות ישראל וסוכת שלום וכן על ההווי התימני וההווי האשכנזי.

עיונים ומקראות

- **נועם א' – חיי יהודי ספרד והמזרח: הבית, הילדות. עורך הסדרה: אליהו אילון. אספה העירייה: אלרט פרל. 122 עמ'. הוצאת מחלקת הנוער והחלוצ של ההסתדרות הציונית העולמית. ירושלים, 1978.**
- אסופה של דברי-ספרות וזכרונות המתארים את תקופת הילדות ואת הווי הבית במשפחה היהודית במזרח. בקובץ קטעים מיצירותיהם של י' בורלא, מ' טביב, א' שמוש, אלבר כהן, לוזיין אלייה וסופרים פחות ידועים, חלקם מתורגמים לעברית.
- **עדות ישראל – פרקי ספרות, הווי והיסטוריה. כרך ראשון, בעריכת אברהם שטאל. 460 עמ'. הוצאת עם עובד והמרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח במשרד החינוך והתרבות, תשל"ח.**
- כרך ראשון ממפעל ספרותי שתכליתו להביא לקורא מבחר ממורשת העדות בישראל באמצעות קטעי סיפורת, שירה, מימאריסטיקה, היסטוריה, ספרות עממית ועוד. הכרך הראשון כולל פרקים על היהודים בגרמניה, מארוקו, עיראק, תורכיה, תימן.
- **יהודי איטליה – מאת לוצ'אנו טאס. מאיטלקית: גרציאלה דנון. 149 עמ'. ספריית מעריב. תל-אביב. 1978.**
- סקירה תמציתית על תולדות יהודי איטליה, המתרכזת במיוחד בהיבטים הפוליטיים. המחבר הוא עיתונאי יהודי באיטליה.
- **ענייני אבן-עזרא – מאת נפתלי בך-מנחם. 373 עמ'. הוצאת מוסד הרב קוק. ירושלים, תשל"ח.**
- פרקי-עיון ביצירתו ובחייו של אברהם אבן-עזרא, מגדולי המשוררים והפרשנים בספרד.
- **עוד עלות השחר – מאת אליהו הכרמלי (לולו). מבוא: ישראל ישעיהו. 320 עמ'. הוצאת קריית ספר. ירושלים. תשל"ח.**
- מבחר כתבים מאת אחד העסקנים המרכזיים של יהודי ספרד עם קום המדינה, חבר הכנסת הראשונה ומסודות ישוביים. עניין מיוחד בספר יש בפרקי המסע של המחבר בצפון-אפריקה לאחר מלחמת-העולם השנייה.
- **קהילות היהודים בתורכיה – מאת ראובן קשאני. 78 עמ'. ירושלים. תשל"ח. פרקים מחיי היהודים בתורכיה ותולדותיהם.**
- **אשמורת – סיפורים מאת עזרא המנחם. 187 עמ'. הוצאת עם עובד. תל-אביב וקרן תל-אביב לספרות ולאמנות. תשל"ח.**
- אסופת-סיפורים חדשה, שירושלים העתיקה והישוב הספרדי בה משמשים לו רקע לרוב, כמו גם באסופות-הסיפורים הקודמות של המספר הותיק.
- **ממזרח שמש – מאת ז'קלין כהנוב. הקדמה: אהרן אמיר. 288 עמ'. הוצאת יריב/הדר. 1978. תל-אביב.**
- אסופת-מסות העוסקות בהוויה "הלבאנטינית", לאמור יחסי מזרח-מערב, מהיבטים שונים: ילדות במצרים, יחסי עדות בישראל, בין יהודים לערבים ועוד. המסות כתובות בידי סופרת מעולה, המצטיינת בעוז-כיתוי, בהתבוננות חודרת ובתרבות רחבה. אחד הספרים המעניינים בתחומו.
- **אם נלקח מן השקט – שירים מאת הרצל חקק. 78 עמ'. הוצאת שלהבת. ירושלים. תשל"ח.**
- יער כלולות – שירת עלילה מאת בלפור חקק. 78 עמ'. הוצאת שלהבת. ירושלים. תשל"ח.
- **שתי גדות למוצרה – שירים מאת טוביה סולמי. 77 עמ'. הוצאת "אפיקים". תל-אביב. תשל"ח.**
- **בטרם נשם – שירים מאת טוביה סולמי. 70 עמ'. הוצאת "אפיקים". תל-אביב. תשל"ח.**
- **עשרה סיפוריים מבוכארה – מאת יעקב פנחסי. מבוא והערות – דב נוי. 78 עמ'. הוצאת המרכז לחקר הפולקלור. האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ח.**
- קובץ-סיפורים הכולל גם זכרונות משפחתיים המלמדים על הווי יהודי בוכארה וקשריהם עם יהודי אפגניסטאן.

ספרות

- המשורר מסרנומה – סיפור־חיו של ר' שלמה אבן־גבירול. מאת שרה גלזמן. 255 עמ'. הוצאת ראובן מס. ירושלים, תשל"ח.
 - סיפור לבני־הנעורים.
 - מישל עזרא ספריו ובניו – רומאן מאת אמנון שמוש. 271 עמ'. הוצאת מסדה, רמת־גן. 1978.
 - רומאן רחבי־יריעה על רקע חיי היהודים בתאלב ותפוצת יהודי חלאב בגולה ובארץ, מאת מחבר קובץ הסיפורים "אחותי כלה" (רובם על יהודי חלאב), שזכה להדים רבים.
 - חררי תימן – סיפורים ואגדות מאת נסים בנימין גמליאלי. 474 עמ'. הוצאת "אפיקים", תל־אביב. תשל"ח.
 - 131 סיפורים ואגדות מפי יהודי־תימן, סדורים במדורים לפי נושאים, כתובים בלשון שורשית ומתוך בקיאות בהווי ובתרבות ההיגוד המשמשים רקע למסופר.
 - סיבוכים – רומאן מאת אברהם ממיסתבלוב. תרגום מגרזוית: גרשון ציצישווילי. 147 עמ'. הוצאת עם הספר, תל־אביב, תשל"ח.
 - רומאן ראשון מן הספרות היהודית בגרוזיה, שתורגם עד כה לעברית, המתאר את חיי היהודים בארץ זו בזמננו.
 - סיפורה של שכונה – מאת דוד סיטון. 285 עמ'. בהוצאת ועד העדה הספרדית בירושלים. תשל"ח.
 - אסופה של סיפורים וציורי־הווי מירושלים, כתובים בידי איש־ציבור ותיק, המעורה בהווי של יהודי המזרח והספרדים.
 - לילה כיום יאיר – מאת עזרא כהן. 194 עמ'. בהוצאת המחבר. רמלה. תשל"ח.
 - שלושה סיפורי הווי מחיי היהודים בתימן.
 - מהפירמידות לכרמל; מתכת וסגוליות – שירים מאת עדה אהרוני. 80 עמ'. הוצאת בגבולם, ליד עקד. תל־אביב, 1978.
 - ספר שירים ראשון למשוררת ילידת מצרים, שעברה באחרונה לכתיבה בעברית. השירים בחלק הראשון עניינם יחסי יהודים וערבים וכמיהה להבנה ולשלום בין שני העמים. החלק השני כולל שירי־אהבה.
 - סולל – מאת אלבר כהן. מצרפתית: אביטל ענבר. הוצאת עם עובד, הספריה לעם. תשל"ח.
 - רומאן שנכתב במקורו לפני חמישים שנה למחבר יהודי בן קורפו, שזכה לשם בצרפת ותורגם לכמה לשונות. סיפור פיקארסקי רווי הומור וכתוב בכשרון סיפורי מובהק. זהו ספרו הראשון של המחבר המתורגם לעברית.
 - קיץ אלכסנדרוני – מאת יצחק גורמזאנו גורן. 198 עמ'. הוצאת עם עובד, ספריה לעם, תל־אביב. תשל"ח.
 - ספר ראשון מאת מחבר ישראלי צעיר, יליד מצרים. סיפור המתאר הווייה היהודית יוצאת־דופן, מנקודת־ראות של ילד.
- שבט ועם – במה לביורור בעיות חברה ותרבות של יהדות ספרד והמזרח בארץ ובגולה. סידרה שניה ג' (ח). העורך: דוד סיטון, 540 עמ'. הוצאת ועד ועדת הספרדים בירושלים. תשל"ח.
- קובץ הכולל מחקרים בתולדות היישוב והתפוצות במזרח, פרקי־ספרות ופובליציסטיקה.
- מחברות למחקר ולביקורת – מס' 1. 59 עמ'. אוקטובר 1978. חיפה. המערכת: הנרי רוזנפלד, דבורה ברנשטיין, שלמה סבירסקי, דבורה קלקין.
- ב"מחברות" שני מאמרים המבקרים את הגישות שהיו רווחות במחקר הסוציולוגי בארץ, בחקר יחסי־העדות וחקר העלייה.
- איטליה – כתבי־עת לחקר תרבותם וספרותם של יהודי איטליה. העורכים: ר' בונפיל, מ' מודינה מאיר, י' ב' סרמוניטה. כרך א', חוברת 2. ל"ח + 107 עמ'. הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאנגס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ח
- בחוברת ארבעה מאמרים (הכתובים בארבע לשונות שונות) על היבטים שונים בתרבות יהודי איטליה.